

# astra

**7-8 1973**



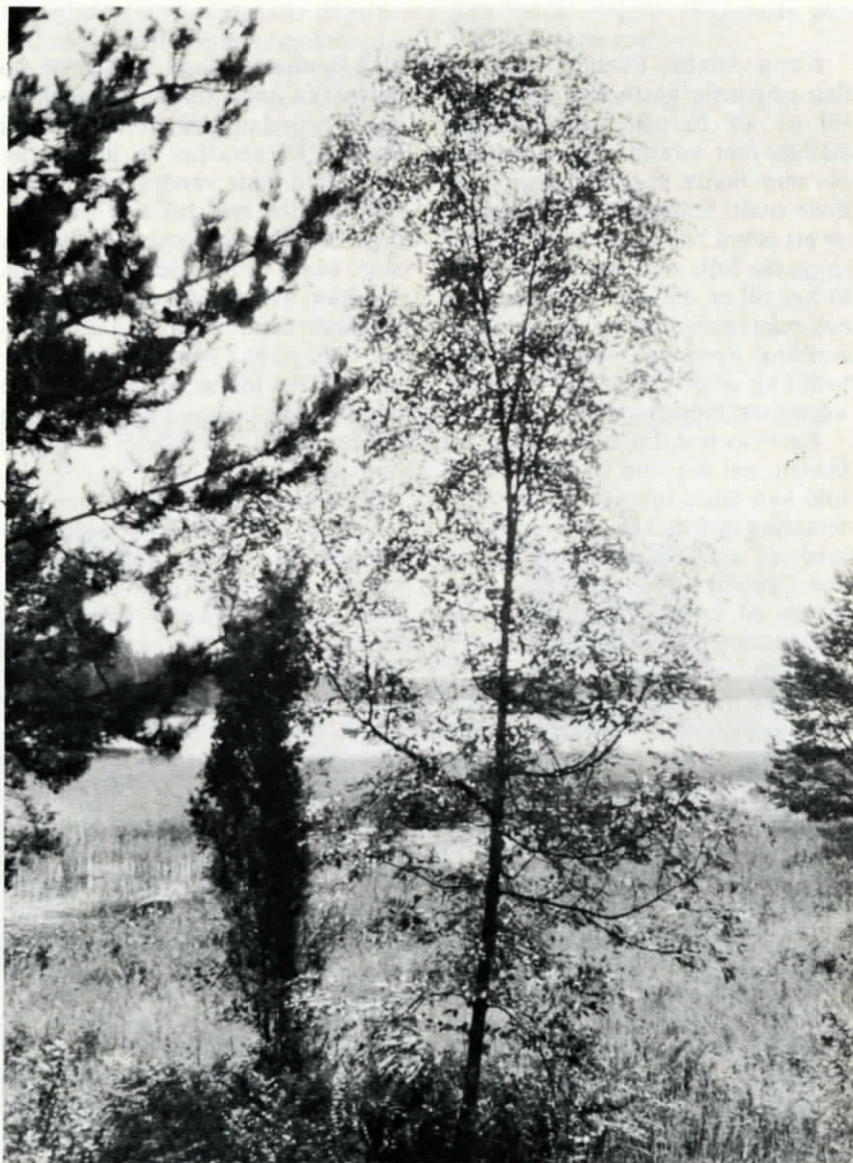
Sommar på Graninge  
Från sovstad till skärgårdsö.  
Deltid, flexitid, kortare arbetsdag.

# Sommar på Graninge

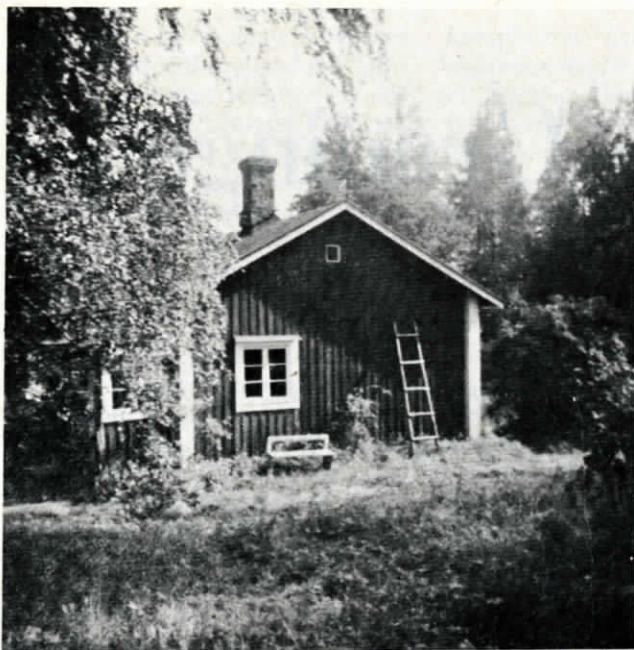
- GRANINGE ÄR EN DIKT AV RAGNAR EKELOUND OM SOMMAR KEJSARKRONOR OCH VÄGORS STÄNK MOT STRANDENS KISELSTENAR
- GRANINGE ÄR ROFYLLD STILLHET SOM GER IMPULSER TILL SKAPANDE AKTIVITET
- GRANINGE ÄR MÄNNISKOR SOM HAR VARIT OCH MÄNNISKOR SOM NU ÄR
- GRANINGE ÄR PLATSEN DÄR OSJÄLVISKA HÄNDER TVÄTTADE OCH STRÖK, BAKADE OCH BRYGGDE OCH ARBETADE I KÖKSTRÄDGÅRDEN DAGARNA I ÄNDA TILL ALLAS TRIVSEL OCH TREVNAD
- GRANINGE BEBOS AV FIL.DR. KARIN ALLARDT EKELOUND OCH HENNES SYSTER ALFHILD ALLARDT.

En morgon i juli på den öppna graningeverandan i Borgå skärgård. En villa som professor J. E. Strömborg lät uppföra på en omsorgsfullt vald plats som låg i lä för sydvästen och där det fanns en god brunn. På området låg ett gammalt torp från 1700-talet som fortfarande står kvar men delvis är ombyggt.

Vi har fått i uppgift att skriva om fil.dr. Allardt Ekelund och det som står hennes hjärta närmast Graninge och alla somrar som hon har levat där och de otaliga minnen som är förknippade med stället. Karin Allardt Ekelund berättar om de människor som hon har upplevt, så man tycker sig se dem livslevande för sig. Det är bilden av morfar J. E. Strömborg, runebergsbiografen, och hans dotter Ida Strömborg — "hon kom alltid med glädje och liv, tyckte vi barn". Det är bilden av Karins föräldrar Anders och Lisa Allardt med barnen av vilka Alfhild är äldst och Karin yngst på utfärd till Balgan eller Oterodden. Det är minnet av de tjugofem somrar som Karin fick uppleva med sin man konstnären Ragnar Ekelund på Graninge och som Ragnar har gett uttryck för i sitt måleri och bl.a. i sin dikt "Var någon sommar skönare än den som gick" skriven mellan krigssommaren 1940.



*Dallret av askens löv är som ljuvaste musik av spröda klockor*



*Torpet på Graninge*



*Karin i sin roddbåt*

Karin Allardt Ekelund visar på den originella gästboken som kom till så att barnen varje sommar ställdes mot verandaväggen och deras mor mätte upp hur mycket de hade vuxit. Småningom bad gästerna att också bli uppmätta och nu är väggarna fulla med namn. De äldsta har till en del suddats ut av fukt och regn, men som väl är hade Karins bror Arvid före det gjort en förteckning över namnen. Ett stycke intressant kulturhistoria!

Karin och Alfild fortsätter att berätta om det som har varit. Alfild kan ännu minnas då hon som femåring överräckte en blombukett med två apollofjärilar till kejsarinnan Dagmar då den kejsarliga lustjakten på utfärd i den finländska skärgården låg för ankar vid Kejsarfjärden ett stycke från Graninge.

Några minnesbilder! Lindströms Mina bodde vid gungan i Långviken — stugan finns ännu kvar. Med klar och hög röst brukade Mina sjunga i sin roddbåt. Men en sommar hördes ingen sång. Karin frågade Mina varför hon inte sjunger längre. — Jag nämns inte störa tystnan, blev Minas tänkvärda svar. Ollas Alfred brukade ro från sin stuga i Pellinge till Graninge under det att han berättade sagor och sjöng folkvisor och ballader för Karins far dr. Anders Allardt. Det var J. E. Strömborg som ordnade om postgång ut till Tirmo, Suni och Pellinge från Borgå. Den första postiljonen

blev Renholms Emil som med sin postväska ända till sin sena ålderdom varje dag gick av och an till Borgå. Det berättas att han under sin levnad hade vandrat en sträcka som var lika med två varv runt jorden. Renholms Emil var Karins mors bästa sommarlekkamrat även om han när de två småtingarna plockade smultron kunde utbrista i ett: "Aj, aj, kvå té mamsell e barnskli". Karin minns honom först då han som rätt gammal kom spänstigt klivande med den alltmer svällande postväskan på ryggen.

Den närmaste grannen var Fiskarns på udden som beboddes av Gammelfafa. En rödmönjad stuga, numera med kök med blåmålade paneler och vattenledning som Greta Uddström, barnbarnsbarn till Gammelfafa egenhändigt har dragit in. De som senast levererade mjölk till Graninge var Stor-Hjalmar och Elsa i Mörtviken. En dag gick Karin förbi fähuset och ropade glatt någonting till Stor-Hjalmar. Med en talande gest och fingret för munnen viskade Stor-Hjalmar: "Sch, sch, Stjärna sover".

Karin visar några gamla fotografier från höbärgningen på Graninge, Borgå folkhögskolas utfärd med J. E. Strömborg som rott ut för att möta ångbåten och en bild av barnen Allardt dvs. Alfild, Anna-Lisa, Arvid och Karin i bästa söndagsstassen uppradade på den knottiga trädstammen på Ropanberget.

Karin berättar om bärplockerskorna Skrädars-Emma och Skravel-Hulda och om Renholmskan — Reshomsan i barnfantasin — som rodde J. E. Strömborg till och från gymnasieböterna i Borgå och sjöng hela vägen medan hon rodde.

Sången spelade en stor roll i Karins barndom på Graninge. Hennes mor var den äldsta kusinen i en skara barnbarnsbarn till Femte juli — Duncker och då kusinerna kom samman på Graninge sjöngs det både solo, kvartett och dubbelkvartett: Blommande sköna dalar, Och havets unga tärna, Källan, Svanen . . .

Flyttningen ut till Granö skedde till en början med segelbåt så snart tonerna av "Den blomstertid nu kommer" hade förklingat vid skolavslutningen. Man seglade över Haiko fjärd genom Fladan och gjorde en paus i Hummelsund där man drack kärnmjölk i mejeriet. Senare skötte ångbåtar trafiken, man flyttade med Pellinge, Tärnan och slutligen med Måsen.

Graninge är förevigat av Ragnar Ekelund på flera oljemålningar. Det är också han som har blandat den vackra gröna färgen på väggarna vi möter i många av hans interiörer. I övrigt domineras stugan i torpet av den gamla ugnen utan hållplit och sotluckor och med pärthållare i muren. Kring ugnen en samling handsmidda lås och gångjärn, ett handknutet nät, handgjorda flöten av

bark och sänken av näver. På golvet med de breda omålade plankorna står brödspade, ostkar, träbyttor, en besman. Och på ugnskransen några "objets trouvés" från havsstranden. På skrivbordet invid den vita gamla utdragssängen några nyutkomna böcker. Karin är i full färd med att förbereda sig för höstens föreläsningar om modern nordisk litteratur på Arbetarinstitutet i Helsingfors.

Då man sitter i gungstolen och ser ut genom de små fyrdelade fönstren mot grönskan, kejsarkronorna som nu har blommat ut och de tre träden — asken som är Karins älsklingsträd, vars löv dallrar som ljuvaste musik av spröda klockor, enen och tallen förstår man Karin när hon säger: "Vet du, ingenstans i världen har jag känt så djup ro som i det här låga fiskartorpet med de höga träden omkring. Och ängen och fjärden . . .".

I vassen vid stranden har änder och doppingar bon. Karin är glad åt vassen som effektivt skydd mot alltför närgångna motorbåtar. Vad

Karin inte tycker om är hänsynslösa motorbåtsförare som kör med buller och bång. Varför inte införa hastighetsbegränsning i sunden i Borgå skärgård? Själv har Karin bara en roddbåt. För några somrar sedan var det endast hon som rodde på fjärden. Nu då man talar om kondition och motion har det plötsligt blivit populärt att ro.

Stora byggnaden på Graninge är i två våningar och har präktiga stockväggar som inte har behövt täckas med målat spännpapper eller tapeter. Ett spännande vindsutrymme med gamla kläder och pryglar är ett eldorado för skatteletare!

Förr om somrarna ägnade Karin — liksom far och morfar tidigare — morgontimmarna åt litterära studier och skrivarbeten. Hon brukade stiga upp vid femtiden för att i lugn och ro kunna arbeta på verandan till vid pass tolv då det var dags för frukost. En tid som respekterades av alla och som också har gett utdelning i litterära arbeten, förstudier till föredrag och uppläggning och

planering av arbetet i Laguska skolan där Karin var rektor en lång period ända till år 1960.

I sommar har Karin sin vana trogen fortsatt med att stiga upp med solen men nu för att slå gräs, kratta, måla trösklar och utföra de otaliga praktiska arbeten som hela tiden finns på ett ställe som Graninge.

På Graninge har gammalt och nytt tagit varann i handen. Graninge har en underbar charm med doft av flydda tider. Men också nytt, telefon i arbetsrummet invid J. E. Strömborgs ärevärdiga ståpulpt snickrad av honom själv, moderna debattböcker i bokhyllan vid sidan av 2 1/2 m Voltaire av år 1791, Anders Fryxells Svenska historia, Strindberg, 90-talister och 10-talister och rikligt med nyare författare till vår egen tid. Det dräller av böcker i kistor och skrubbar. Far var bokälskare, säger Karin. Redan som fattig student förvärvade han Voltaire-upplagan.

TEXT OCH FOTO:  
BENITA AHLNÄS

*Stenig strand. Pellingelandet i bakgrunden*

